

הא לאו מעוברות — שריין, הרי הן מותרות לבעליהן.

ואי הוחלפו במזיד — מי שרי?

אלא לאו, שמע מינה הוחלפו ולא החליפו תנן.

ומסקינן: אכן שמע מינה.

והוינן בה: ומאן הוא האי תנא ששנה את א-ד משנתנו שאוסר את כל אחד מהם בכל ארבעת האיסורים, ומחייב אותו בארבע חטאות, דאית ליה גם איסור כולל וגם איסור מוסיף וגם איסור בת אחת?

שהרי כאשר קידש ראובן, האח הראשון, את אחת הנשים, רחל, היא נאסרה על שמעון אחיו בבת אחת בשני איסורים: אשת איש ואשת אח.

וכשקידש שמעון את אחותה, לאה, נאסרת עליו רחל, אשת ראובן אחיו גם באיסור אחות אשה, והוא חל עקב היותו איסור כולל, כיון ששמעון נאסר עתה גם בשאר האחיות של אשתו.

ומשעה שפירסה אשת ראובן, רחל, נידה, ונאסרה לבעלה ראובן, היא נאסרה באיסור נדה גם לשמעון, שהרי איסור נדה הוא איסור מוסיף, שנוספו עתה עוד אנשים שאסורים באיסור זה.

אמר רב יהודה אמר רב: משנתנו — רבי מאיר היא.

דתניא: יש אוכל אכילה אחת, וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד:

אדם טמא, שאכל חלב, והוא נותר מן

ואם היו קטנות שאינן ראויות לילד — מחזירים אותן מיד.

ואם היו כהנות — נפסלו מן התרומה.

גמרא

והוינן בה: וכי החליפו נשותיהן? — מדי, האם ברשיעי שמחליפים נשותיהם עסקינן?

ותו, הא דתני רבי חייא: הרי כאן בסך הכל לשני הבעלים ולשתי הנשים שש עשרה חטאות, לכל אחד ואחת ארבע חטאות.

ואי במזיד עסקינן — מי איכא קרבן במזיד?

אמר רב יהודה, תני: הוחלפו נשותיהם בשגגה.

הכי נמי מסתברא, שמשנתנו מדברת בשוגג.

דקתני סיפא: אם היו קטנות שאינן ראויות לילד — מחזירין אותן מיד.

ואי במזיד, מי שריא להחזירן, והרי זונה אסורה לבעלה?!?

ודחינן: הא, לא קשיא. שהרי פיתוי קטנה, גם אם היתה זנותה ברצון, אונס נינהו.

ואונס בישראל [להוציא כהנים] מישראל שרי.

אלא, מכאן יש להוכיח שמדובר בשוגג:

מהא דקתני: מפרישין אותן שלשה חדשים שמוא מעוברות הן.

מוקדשין, והיה זה ביום הכיפורים.

רבי מאיר אומר: אם היתה שבת והוציאו בפיו — חייב [אבל ביום הכיפורים אינו חייב על מלאכת הוצאה].

אמרו לו: הקרבן על הוצאת שבת אינו מן השם. שאנו דנים שיתחייב רק על אכילה, ולא על הוצאה.

וכאן יש את הכל:

כי בשעה שנוצרה הבהמה חל עליה איסור אכילת חלב, אך הוא לא נאסר בהנאה.

משהוקדשה הבהמה, חל על החלב איסור הנאה מצד מוקדשין, שלא היה קודם.

ומיגו שנאסר בחלב בהנאה, נאסר גם באכילת החלב משום זרות, וגם זה משום איסור מוסיף הוא.

ומשנעשה הקרבן נותר, נאסר חלב הקרבן ל"אכילת מזבח", ומכח זה הוא נאסר גם לאכילת אדם, וגם זה איסור מוסיף הוא.

ומשנטמא האדם, חל על החלב איסור אכילת קדשים בטומאה באיסור כולל, שהרי משנטמא הוא נאסר בכל אכילת קדשים.

וכשהגיע יום הכיפורים, הוא חל באיסור כולל, שהרי מעתה הוא אסור באכילת כל המאכלים.

ואם היה זה שבת, חלו שבת ויום הכיפורים בבת אחת.

ולכן מחייבו רבי מאיר גם משום הוצאת שבת.

ומצא שרבי מאיר הוא המחייבו בכל שלשת האופנים שבהם חל איסור על איסור.

והוינן בה: עתה שהעמדנו את משנתנו בשיטת רבי מאיר.

ורבי מאיר — אליבא דמאן מרבותיו הוא מחייב כאן, בנושא אשה, שטעה בדבר מצוה? שהרי מצינו לרבותיו של רבי מאיר, שנחלקו בכך.

אי אליבא דרבי יהושע, האמר: טעה בדבר מצוה — פטור!

אלא, בהכרח **אליבא דרבי אליעזר,** המחייב טועה בדבר מצוה בחטאת, אמר זאת.

ואיבעית אימא: לעולם רבי מאיר גם **אליבא דרבי יהושע** אמר דבריו.

כי קאמר רבי יהושע טעה בדבר מצוה פטור — **הני מילי גבי מי** שהיה לו למול שתי **תינוקות,** אחד היה זמנו למול בשבת ואחד לאחר השבת, **דזמנו בהול,** למול את התינוק שזמנו בשבת, ומחמת הבהילות הוא טעה ומל בשבת את התינוק שזמנו אחר השבת, ופטרו רבי יהושע מפני שהיה בהול לעשות מצוה.

אבל האי, בנושא אשה, **כיון דאין זמנו בהול** — **לא פטרו רבי יהושע.**

ותמהינן: **והרי תרומה, דאין זמנו בהול** לאוכלה, **וקפטר** אותו רבי יהושע משום שטעה בדבר מצוה.

דתנן: **היה אוכל בתרומה, ונודע לו שהוא** **בן גרושה או בן חלוצה** —

רבי אליעזר מחייב אותו **קרן וחומש.**

האחיות שופעות אז דם נדות שהתחיל לפני אותו היום והמשיך בכניסתו ללא הפסק.

ונמצא שבכניסת היום שבו נהיו כולם גדולים הם נאסרו בכל ארבעת האיטורים בבת אחת.

ומסבירה הגמרא שצריכים להעמיד זאת בענין שהיו שופעות דם ללא הפסק, הן כדי לחייב את האחים, והן כדי לחייב את האחיות.

והיינו, ששפע הדם מתוך מלפני הזמן שמלאה שנת הי"ג של שני האחים, עד לאחר שמלאו להם שלשה עשר שנים.

זאת, כדי לאחיובי אינהו, את האחים, בכל ארבעת החיובים בדיוק בשעה שמלאו להם י"ג שנה.

ושפיעת הדם הזאת היתה גם מתוך שנת השנים עשר של האחיות, עד לאחר שמלאו להן שנים עשר שנה, כדי לחיובי אינהו, אותן, בבת אחת על כל ארבעת האיטורים.

שנינו במשנה שכאשר התגלתה הטעות מפרישין אותן מבעליהן.

והניחה הגמרא שמיד שנבעלו התגלתה הטעות.

והוינן בה: והא אין אשה מתעברת בכיאה ראשונה, ולמה לנו להפרישן כדי להבחין מהו ומיהו זרען?

אמר רב נחמן, אמר רבה בר אבוח: בכגון שבעלו, ושנו לבעול פעם נוספת.

ופרכינן: כיון שהעמדנו את משנתנו כרבי אליעזר, המחייב בטעה בדבר מצוה, והוא

ורבי יהושע פוטר, משום שטעה בדבר מצוה. והוא הדין שיש לפוטרו מקרבן, במקום שחייב קרבן, אפילו אין זמנו בהול.

ומשנינן: הא איתמר עלה, אמר רב ביבי בר אביי: הכא באוכל תרומה בערב הפסח עסקינן, דזמנה בהול.

ואי בעית אימא, אכן משנתנו לא רבי מאיר הוא זה ששנאה, כי הוא אכן פוטר משום טועה בדבר מצוה.

אלא משנתנו מחייבתו באיסור בת אחת, ואפילו אליבא דרבי שמעון היא, שמיקל באיסור חל על איסור. וכפי שתבאר הגמרא:

בשלמא כולחו איסורי אישות משכחת להו, בכגון דשוניהו שני האחים שליח לקדש להן את שתי האחיות, ושנו אינהו שתי האחיות שליח להתקדש לשני האחים, ופגע שליח בשליח, וחלו שלשת האיטורים, אשת איש, אשת אח ואחות אשה, בבת אחת.

אלא איסור נדות היכי משכחת לה שיחול בבת אחת עם שלשת איטורים אלו, ויהיו חייבים הן האנשים והן הנשים כל אחד ואחת בארבע חטאות, וכמו ששנינו שיש כאן שש עשרה חטאות?

אמר רב עמרם אמר רב: בכגון שהיו כולם בגיל קטנות, שני האחים לפני שמלאו להם י"ג שנה, ושתי האחיות לפני שמלאו להן י"ב שנה.

והיה הזמן של גדלות כולם ביום אחד.

ומסרו את קידושיהם לשליח, שיקדשם על מנת שיחולו קידושיהם ביום גדלותם.

ובהגיע יום הגדלות של כולם, היו שתי

מחייב על שתי ביאות שנעשו אפילו בהעלם אחד, שלא נודע לו מביאה לביאה דבר האיסור —

הרי אם חזרו ובעלו חייבים חטאת גם על הביאה השניה.

ואלא הא דתנא רבי חייא: הרי כאן ט"ז חטאות —

הא תלתין ותרתיך שלשים ושתיים חטאות הויין!

ומשנינן: וליטעמיה, לרבי אליעזר, דמחייב חטאת נפרדת על כל כח וכח אפילו בביאה אחת, אם כן, חטאות טובא הרבה מאד הויין, ולא שש עשרה.

אלא בהכרח תתריך, דחטאות על מעשיהם בכח ראשון בלבד קחשיב התנא.

הכי נמי תתריך את שאלתך, שחטאות דביאה ראשונה בלבד קחשיב.

אמר ליה רבא לרב נחמן:

ב-דל ומקשינן: והא תמר כלת יהודה — בביאה ראשונה מיהודה איעברא!

אמר ליה רב נחמן: תמר — קודם הביאה של יהודה, באצבע מיעכה את בתוליה, והיה פתחה פתוח, ונחשב לגבי זה כאילו ביאתה היתה ביאה שניה, שמתעברת בה!

דאמר רבי יצחק: כל מועכות של בית רבי, הממעכות ומשירות את בתוליהן באצבע — "תמר" שמן.

ולמה נקרא שמן "תמר"? — על שם תמר, שמעכה בתוליה באצבעה.

ומקשינן: איך אמר רבא שתמר מביאה ראשונה של יהודה התעברה?

והא הרי הווי ער ואונן, שהיתה נשואה להם לפני שבא עליה יהודה!?

ומשנינן: ער ואונן — שמשו שלא כדרכן, שבאו עליה שלא במקום תשמיש.

מיתיבי: כל עשרים וארבעה חדש שאשה מינקת את בנה, ויש סכנה לעובר אם תתעבר אמו, שיעכר חלב אמו ולא יהיה לו מה לינק — מותר לו לבעלה לבוא עליה באופן שהוא דש מבפנים, וזורה את הזרע מבחוץ, כדי שלא תתעבר, דברי רבי אליעזר.

אמרו לו חכמים: הללו מעשים שכאלו, אינו אלא כמעשה ער ואונן!

ומוכח שער ואונן באו עליה כדרך תשמיש, אלא שלבסוף השחיתו את זרעם על הארץ, וכיצד אמר רבא שיהודה בא על תמר ביאה ראשונה, ותמה לרב נחמן כיצד התעברה בה לפי רב נחמן!?

ומשנינן: מה שאמרו חכמים שהעושה כן הוא נוהג כמעשה ער ואונן, אין הכוונה שעושה בדיוק כמעשיהם ממש.

אלא כמעשה ער ואונן, ולא כמעשה ער ואונן!

כמעשה ער ואונן —

דכתיב [בראשית לח]: "והיה אם בא אל אשת אחיו, ושחת ארצה".

ולא כמעשה ער ואונן —